"הַשַּׁרְח הַחַלַבִּי"
לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר שמות
פרשת בא

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005

אשר לך בשדה כל-האדם
והבהמה אשר-ימצא בשדה
ולא יאסף הביתה וירד עלהם
כ הברד ומתו: הירא את-דבר
יהוה מעבדי פרעה הניס
את-עבדיו ואת-מקנהו אל-
כא הבתים: ואשר לא-שם לבו
אל-דבר יהוה ויעזב את-
עבדיו ואת-מקנהו בשדה:

כב ויאמר יהוה אל-משה נטה
את-ידך על-השמים ויהי ברד
בכל-ארץ מצרים על-האדם
ועל-הבהמה ועל כל-עשב
כג השדה בארץ מצרים: ויט
משה את-מטהו על-השמים
ויהוה נתן קלת וברד ותהלך
אש ארצה וימטר יהוה ברד
כד על-ארץ מצרים: ויהי ברד
ואש מתלקחת בתוך הברד
כבד מאד אשר לא-היה כמהו
בכל-ארץ מצרים מאז היתה
כה לגוי: ויך הברד בכל-ארץ
מצרים את כל-אשר בשדה
מאדם ועד-בהמה ואת כל-
עשב השדה הכה הברד ואת-
כו כל-עץ השדה שבר: רק בארץ
גשן אשר-שם בני ישראל לא
כז היה ברד: וישלח פרעה ויקרא
למשה ולאהרן ויאמר אלהם

חטאתי הפעם יהוה הצדיק
כח ואני ועמי הרשעים: העתירו
אל-יהוה ורב מהית קלת
אלהים וברד ואשלחה אתכם
כט ולא תספון לעמד: ויאמר אליו
משה כצאתי את-העיר אפרש
את-כפי אל-יהוה הקלות
יחדלון והברד לא יהיה-עוד
למען תדע כי ליהוה הארץ:
ל ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם
תיראון מפני יהוה אלהים:
לא והפשתה והשערה נכתה כי
השערה אביב והפשתה גבעל:
לב והחטה והכסמת לא נכו כי
מפטיר
לג אפילת הנה: ויצא משה מעם
פרעה את-העיר ויפרש כפיו
אל-יהוה ויחדלו הקלות והברד
לד ומטר לא-נתך ארצה: וירא
פרעה כי-חדל המטר והברד
והקלת ויסף לחטא ויכבד
לה לבו הוא ועבדיו: ויחזק לב
פרעה ולא שלח את-בני
ישראל כאשר דבר יהוה
ביד-משה:

בא
י א ויאמר יהוה אל-משה בא אל- ס
פרעה כי-אני הכבדתי את-
לבו ואת-לב עבדיו למען שתי
ב אתתי אלה בקרבו: ולמען
תספר באזני בנך ובן-בנך את

אשר התעללתי במצרים
ואת-אתתי אשר-שמתי בם
ג וידעתם כי-אני יהוה: ויבא
משה ואהרן אל-פרעה
ויאמרו אליו כה-אמר יהוה
אלהי העברים עד-מתי מאנת
לענת מפני שלח עמי ויעבדני:
*ד כי אם-מאן אתה לשלח את-
עמי הנני מביא מחר ארבה
ה בגבלך: וכסה את-עין הארץ
ולא יוכל לראת את-הארץ
ואכל | את-יתר הפלטה
הנשארת לכם מן-הברד ואכל
את-כל-העץ הצמח לכם מן-
ו השדה: ומלאו בתיך ובתי כל-
עבדיך ובתי כל-מצרים אשר
לא-ראו אבתיך ואבות אבתיך
מיום היותם על-האדמה עד
היום הזה ויפן ויצא מעם
*ז פרעה: ויאמרו עבדי פרעה
אליו עד-מתי יהיה זה לנו
למוקש שלח את-האנשים
ויעבדו את-יהוה אלהיהם
הטרם תדע כי אבדה מצרים:
ח ויושב את-משה ואת-אהרן
אל-פרעה ויאמר אלהם לכו
עבדו את-יהוה אלהיכם מי
ט ומי ההלכים: ויאמר משה
בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו
ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך

אלדי ינזויגיד פיל חקליה ולם ינגימיע לל בית וינזיל עליהון אלברד וימותו: 20. **הירא** - אלכׄאייף מן כלם אללה מן עביד פרעון הראב אלא עבידו ואל בושו אלא לביות: 21. **ואשר** - ואלדי לם גׄעל בלו אלא כלם אללה ותרך אלא עבידו ואלא בושו פיל חקליה:

22. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה מאייל אלא ידך עלא נאחו אלסמא ויציר ברד פי גׄמיע ארץׄ מצר עלא אלאנסאן ועלא אלבהימיה ועלא גׄמיע עיסיב אלחקליה פי ארץׄ מצר: 23. **ויט** - ומאייל מוסא אל עצייתו עלא נאחו אלסמא ואללה גׄעל צווט וברד ותמצׄית אלנאר על ארץׄ ואמטר אללה ברד על ארץׄ מצר: 24. **ויהי** - וצאר ברד ונאר מתלקחא פי וצט אלברד תקיל גׄדא אלדי לם צאר מתלו פי גׄמיע ארץׄ מצר מן חין צארית לישעיב: 25. **ויך** - וצׄרב אלברד פי גׄמיע ארץׄ מצר אלא גׄמיע אלדי פיל חקליה מן אנסאן וחיתא בהימיה ואלא גׄמיע עיסיב אלחקליה צׄרב אלברד ואלא גׄמיע סגׄאר אלחקליה כסאר: 26. **רק** - פקט פי ארץׄ גושן אלדי תם בנין ישראיל לם צאר ברד: 27. **וישלח** - ובעת פרעון ונדא למוסה ולאהרון וקאל אליהון כׄטית הל מרא אללה אלצאליח ואנא וקומי אלצׄאלמין: 28. **העתירו** - צאלו קדם אללה וכפייה מן יציר צווט אלרב וברד ואבעת ליכון ולם תעווצׄו ליתקפו: 29. **ויאמר** - וקאל אליה מוסה כיכׄרוגׄי מן אלקרייה אבצוט אלא כפופי פיל צאלה קדם אללה אלצוואט ינמינעו ואלברד לם יציר עאד לאגׄל תעריף אין לאללה אלארץׄ: 30. **ואתה** - ואנתא ועבידך עריפית אין ליסא מא ביתכׄאפו מן קדאם אללה אלרב: 31. **והפשתה** - ואלכתאן ואלשעיר נצׄראבו אין שעיר פריך ואלכתאן קצׄבין: 32. **והחטה** - ואלחנטה ואלכרסיניה לם נצׄארבו אין מאכׄרת הינין: 33. **ויצא** - וכׄרגׄ מוסה מן ענד פרעון אלא אלקרייה ובצט כפופו פיל צאלה קדאם אללה ונמנעו אלצוואט ואלברד ואלמטר לם נזיל על ארץׄ: 34. **וירא** - ונצׄר פרעון אין נמנע אלמטר ואלברד ואלצוואט ועווץׄ ליכׄטא ותקל קלבו הוא ועבידו: 35. **ויחזק** - וקווי קלב פרעון ולם בעת אלא בנין ישראיל כאלדי כלם אללה פי יד מוסה:

י

בא 1. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה דכׄול אלא פרעון אין אנא תקלת אלא קלבו ואלא קלב עבידו לאגׄל גׄעלי אייאתי הדולי פי מבינו: 2. **ולמען** - ולאגׄל תיחכי פי חצׄרית בנך ואיבין בנך אלא אלדי תמסכׄרת פי מצר ואלא אייאתי אלדי גׄעלת פי מבינהון ותערפו אין אנא אללה: 3. **ויבא** - ואיגׄא מוסה ואהרון אלא פרעון וקאלו אליה כדא קאל אללה אילאה אליהוד חיתא אמתיה מבתריד לתנכסיר מן קידמי בעת קומי ויכׄדמו קידמי: 4. **כי** - פלאכין מביתריד אנתא לתבעת אלא קומי הוודאני מגׄיב גידא גׄראד פי תכׄמך: 5. **וכסה** - ויגטי אלא עין שמס אלארץׄ ולם יגׄציר נאצׄיר לינצׄור אלא אלארץׄ ויאכול אלא פצׄלית תכׄלצא אלמתבקי ליכון מן אלברד ויאכול אלא גׄמיע אלסגׄר אלנאבית ליכון מן אלחקליה: 6. **ומלאו** - ויתמלו ביותך וביות גׄמיע עבידך וביות גׄמיע מצרין אלדי לם נצׄרו אבתך ואבת אבתך מן יום כונהון עלא אלארץׄ חיתא אליום האדא ולתפת וכׄרגׄ מן ענד פרעון: 7. **ויאמרו** - וקאלו עביד פרעון אליה חיתא אמתיה יכון האדא לינא לל מעתרא בעאת אלא אלארגׄל ויכׄדמו קידם אללה אלההון אנכאן ליסא מא בתעריף אין הלכית מצר: 8. **ויושב** - ותרגׄע אלא מוסה ואלא אהרון אלא פרעון וקאל אליהון מצׄו כׄדימו קדם אללה אלהכון ין ווין מצׄיין: 9. **ויאמר** - וקאל מוסה פי גולמננא ופי כׄתייאריתנא נמצׄי פי בנינא ופי

21. **לבו** - ב: קלבו. 22. **עשב** - עיסיב, וכן ב: עיסב, וכן להלן פסוק 25. מילה זאת אינה ערבית, אלא שאילה מן העברית. וראה לעיל, בראשית א 11. 24. **מתלקחת** - מתלקחא, ככל הנראה יסוד עברי. וראה לעיל במבוא. **בג**: שעליה - דלוקה. 29. **אל ה'** - בתפילה לפני ה', כת"א (בצלו קדם ה'), וכן בפסוק 33. 31. **גבעל** - ב: פי עֻיְוּואדו - בענפיו. ג: בעודו. 32. **והכסמת** - תרגם במילה ארמית, וכן **בג**: כרסינה. וראה במבוא. **אפילת** - מאחרות, וכן ג. ב: רכׄוואת - רכות. 33. **נתך** - ירד. ב: ווציל - הגיע, כת"א (מטא).

י

3. **לענת** - להישבר, להיכנע, וכן **בג**, כת"א (לאתכנעא). 5. **יתר הפלטה הנשארת** - תרגם כסמיכות בשלושה נרדפים כמו במקור העברי. בשני נרדפים מאלה בסדר אחר, תרגם ב: בקיית אלתיכׄליצא אלמתבקייה, ואילו ג תרגם רק "את יתר הפלטה" - בקיית אלמתכׄלצא. על סמיכות משולשת זאת ועל סוגה, ראה אבישור 1977, עמ' 68. 7. **ויעבדו** - ב: וַיְעֻבְדוּ. 9. **בנערינו ובזקנינו** - ב: פי זינרנא ופי כיבירנא - בקטנינו ובגדולינו.

י כִּי חַג־יְהוָה לָנוּ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
יְהִי כֵן יְהוָה עִמָּכֶם כַּאֲשֶׁר
אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְּכֶם רְאוּ
יא כִּי רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם: לֹא כֵן לְכוּ־
נָא הַגְּבָרִים וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי
אֹתָהּ אַתֶּם מְבַקְשִׁים וַיְגָרֶשׁ
אֹתָם מֵאֵת פְּנֵי פַרְעֹה:
שני יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
נְטֵה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם
בָּאַרְבֶּה וְיַעַל עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
וְיֹאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ
אֵת כָּל־אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבָּרָד:
יג וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיהוָה נִהַג רוּחַ־קָדִים
בָּאָרֶץ כָּל־הַיּוֹם הַהוּא וְכָל־
הַלָּיְלָה הַבֹּקֶר הָיָה וְרוּחַ
הַקָּדִים נָשָׂא אֶת־הָאַרְבֶּה:
יד וַיַּעַל הָאַרְבֶּה עַל כָּל־אֶרֶץ
מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכֹל גְּבוּל מִצְרָיִם
כָּבֵד מְאֹד לְפָנָיו לֹא־הָיָה כֵן
אַרְבֶּה כָּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־
טו כֵּן: וַיְכַס אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ
וַתֶּחְשַׁךְ הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־
עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי הָעֵץ
אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבָּרָד וְלֹא־נוֹתַר
כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה
טז בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם: וַיְמַהֵר
פַּרְעֹה לִקְרֹא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן
וַיֹּאמֶר חָטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם
יז וְלָכֶם: וְעַתָּה שָׂא נָא חַטָּאתִי
אַךְ הַפַּעַם וְהַעְתִּירוּ לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְיָסֵר מֵעָלַי רַק אֶת־
יח הַמָּוֶת הַזֶּה: וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה
יט וַיֶּעְתַּר אֶל־יְהוָה: וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה
רוּחַ־יָם חָזָק מְאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־
הָאַרְבֶּה וַיִּתְקָעֵהוּ יָמָּה סּוּף לֹא
נִשְׁאַר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכֹל גְּבוּל
כ מִצְרָיִם: וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב
פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

כא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה
יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וִיהִי חֹשֶׁךְ
עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם וְיָמֵשׁ חֹשֶׁךְ:
כב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמָיִם
וַיְהִי חֹשֶׁךְ־אֲפֵלָה בְּכָל־אֶרֶץ
כג מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים: לֹא־
רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ
אִישׁ מִתַּחְתָּיו שְׁלֹשֶׁת יָמִים
וּלְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר
שלישי כד בְּמוֹשְׁבֹתָם: וַיִּקְרָא פַרְעֹה אֶל־
מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־
יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבְקַרְכֶם יֻצָּג
כה גַּם־טַפְּכֶם יֵלֵךְ עִמָּכֶם: וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה גַּם־אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ
זְבָחִים וְעֹלֹת וְעָשִׂינוּ לַיהוָה
כו אֱלֹהֵינוּ: וְגַם־מִקְנֵנוּ יֵלֵךְ עִמָּנוּ
לֹא תִשָּׁאֵר פַּרְסָה כִּי מִמֶּנּוּ
נִקַּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וַאֲנַחְנוּ לֹא־נֵדַע מַה־נַּעֲבֹד
אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֵנוּ שָׁמָּה:
כז וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
כח וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם: וַיֹּאמֶר־לוֹ
פַרְעֹה לֵךְ מֵעָלָי הִשָּׁמֶר לְךָ אַל־
תֹּסֶף רְאוֹת פָּנַי כִּי בְּיוֹם רְאֹתְךָ
כט פָנַי תָּמוּת: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן
דִּבַּרְתָּ לֹא־אֹסִף עוֹד רְאוֹת
פָּנֶיךָ:

ס יא א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נֶגַע
אֶחָד אָבִיא עַל־פַּרְעֹה וְעַל־
מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם
מִזֶּה כְּשַׁלְּחוֹ כָּלָה גָּרֵשׁ יְגָרֵשׁ
ב אֶתְכֶם מִזֶּה: דַּבֶּר־נָא בְּאָזְנֵי
הָעָם וְיִשְׁאֲלוּ אִישׁ | מֵאֵת רֵעֵהוּ
וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף
ג וּכְלֵי זָהָב: וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־חֵן
הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרָיִם גַּם | הָאִישׁ
מֹשֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
בְּעֵינֵי עַבְדֵי־פַרְעֹה וּבְעֵינֵי
הָעָם:
רביעי ד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר
יְהוָה כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא
ה בְּתוֹךְ מִצְרָיִם: וּמֵת כָּל־בְּכוֹר
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פַּרְעֹה
הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר
הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם
ו וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה: וְהָיְתָה
צְעָקָה גְדֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָתָה וְכָמֹהוּ

ס

בנאתנא פי גנאמנא ופי בקרנא נמצ׳י אין עיד קדאם אללה לינא: 10. **ויאמר** - וקאל אליהון יכון כידא אללה מעכון כאלדי אבעת ליכון ואלא טפילכון נצ׳ירו אין רדאוויה קבל וגהכון: 11. **לא** - לם כידא מצ׳ו הלאן אלארג׳ל וכ׳דימו קדאם אללה אין ליהא אנתו מפתשין והג׳אג׳ ליהון מן ענד קדאם פרעון: 12. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה מאיל ידך עלא ארץ׳ מצר פיל ג׳ראד ויטלע עלא ארץ׳ מצר ויאכול אלא ג׳מיע עיסיב ארץ׳ אלא ג׳מיע אלדי בקא אלברד: 13. **ויט** - ומאייל מוסה אלא עצייתו עלא ארץ׳ מצר ואלה סאק הווא שרקי פיל ארץ׳ ג׳מיע דאליך אליום וג׳מיע אלליל אלציביח צאר והווא שרקי חמל אלא אלג׳ראד: 14. **ויעל** - וטיליע אלג׳ראד עלא ג׳מיע ארץ׳ מצר וחט פי ג׳מיע תיכ׳ים מצר תקיל ג׳דא קבל מינו לם צאר כידא ג׳ראד מיתלו ותבעו לם יציר כידא: 15. **ויכס** - וגטא אלא עין שמס ג׳מיע אלארץ׳ ועתמית אלארץ׳ ואכל אלא ג׳מיע עיסיב אלארץ׳ ואלא ג׳מיע תמר אלסג׳ר אלדי פצ׳ל אלברד ולם פיצ׳יל ג׳מיע כ׳יצ׳רה פיל סג׳ר ופי עיסיב אלחקליה פי ג׳מיע ארץ׳ מצר: 16. **וימהר** - וסתעג׳ל פרעון לינאדי למוסה ולאהרון וקאל כ׳יטית קדאם אללה אלהכון ולכון: 17. **ועתה** - והלאן ספאח הלאן כ׳יטיתי פקט הל מרא וצאלו קדאם אללה אלהכון ויזאוויל מן עליי פקט אלא אלמות האדא: 18. **ויצא** - וכ׳רג׳ מן ענד פרעון וצלא קדאם אללה: 19. **ויהפך** - וקלב אללה הווא גרבי קוויי ג׳דא וחמל אלא אלג׳ראד וגרזו בחר אלקנזום לם תבקא ג׳ראדיה וחדיה פי ג׳מיע תיכ׳ים מצר: 20. **ויחזק** - וקווא אללה אלא קלב פרעון ולם בעאת אלא בנין ישראיל:

21. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה מאייל ידך עלא נאחו אלסמא ויציר עתמיה עלא ארץ׳ מצר בעאת <בעאד!> מתזול עתמית אלליל: 22. **ויט** - ומאייל מוסה אלא ידו עלא נאחו אלסמא וצאר עתמיה צ׳ילמיה פי ג׳מיע ארץ׳ מצר תלת אייאם: 23. **לא** - לם נצ׳ארו רג׳ול אלא אכ׳ו ולם קמו רג׳ול מן מוצ׳עו תלת אייאם ולג׳מיע בנין ישראיל צאר צ׳וו פי מג׳ליסהון: 24. **ויקרא** - ונדא פרעון אלא מוסה וקאל מצ׳ו כ׳דמו קדאם אללה פקט גנמכון ובקרכון יתווקף איצ׳א טפלכון ימצ׳י מעכון: 25. **ויאמר** - וקאל מוסה איצ׳א אנתא תעטי פי ידינא ארבייח ואסעייד ונצנע קדאם אללה אילהנא: 26. **וגם** - ואיצ׳א בושנא ימצ׳י מענא לם תתבקא קדאם אין מינו נאכ׳וד לנכ׳דום קדאם אללה אילהנא ונחנא לם נעריף איש נכ׳דום קדאם אללה חיתא מג׳ינא תם: 27. **ויחזק** - וקווא אללה אלא קלב פרעון ולם ראד ליבעתהון: 28. **ויאמר** - וקאל לו פרעון מצ׳י מן עליי חתירייז לך לא תעאוויד תנצ׳ור וג׳הי אין פי יום נצ׳ורך וג׳הי תמות: 29. **ויאמר** - וקאל מוסה תחקיק כלמת לם אעוויץ׳ עאד אנצ׳ור וג׳הך:

יא

1. **ויאמר** - וקאל אללה אילא מוסה עאד בלא ואחיד אג׳יב עלא פרעון ועל מצר בעד דאליך יבעת ליכון מן הינא כיבעותו כ׳אליץ׳ תהג׳יג׳ יהג׳יג׳ ליכון מן הינא: 2. **דבר** - כ׳אלים הלאן פי חצ׳רית אלקום ויסתעירו רג׳ול מן ענד רפיקו ואמרה מן ענד רפיקתהא אווני פיצ׳א ואווני דהב: 3. **ויתן** - ועטא אללה אלא חץ׳ אלקום פי חצ׳רית מצריין איצ׳א אלרג׳ול מוסה עצ׳ים ג׳דא פי ארץ׳ מצר פי חצ׳רית עביד פרעון ופי חצ׳רית אלקום: 4. **ויאמר** - וקאל מוסה כידא קאל אללה כ׳ימקדר ניציף אלליל אנא כ׳אריג׳ פי וצט מצר: 5. **ומת** - וימות ג׳מיע ביכיר פי ארץ׳ מצר מן ביכיר פרעון אלג׳אליס עלא כירסי חיתא ביכיר אלג׳רייה אלדי וורא אלטחוניה וג׳מיע ביכיר בהימיה: 6. **והיתה** - ותכון צרכ׳ה עצ׳ימיה פי ג׳מיע ארץ׳ מצר אלדי מתלא לם צארית

10. **עמכם** – **ב:** פי עונכום – בעזרתכם, כת״א (בסעדכון). 11. **מאת פני** – מאצל (מ)לפני. בהמשך, פסוק 18: מעם – מן ענד. 13. **נשא** – **ב:** טייאר – העיף, וכן להלן, פסוק 19. 15. **נותר כל ירק** – **ב:** איתבקא ג׳מיע ורק – נותר כל עלה. 22. **חשך אפלה** – תרגם את סמיכות הנרדפים בשני נרדפים בצורת איחוי לא מקושר. על סמיכות זאת ומרכיביה, ראה אבישור 1977, עמ׳ 23. 23. **מתחתיו** – **ב:** מין מכאנו. 28. **תמות** – **ב:** תקתל. 29. **אסף** – אעווייץ = אעווד.

יא

3. **מצרים** – בתרגומנו יש דילוג מן ״מצרים״ הראשונה עד ״מצרים״ השנייה, וההשלמה לפי **ב:** איצ׳ה אלרג׳ול מוסה עצ׳ים ג׳דא פי ארץ׳ מצר.

ז לֹא תֹסִף: וּלְכֹל | בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֹא יֶחֱרַץ־כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ לְמֵאִישׁ
וְעַד־בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר
יַפְלֶה יְהוָה בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין
ח יִשְׂרָאֵל: וְיָרְדוּ כָל־עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה
אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ־לִי לֵאמֹר צֵא
אַתָּה וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ
וְאַחֲרֵי־כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם־
פַּרְעֹה בָּחֳרִי־אָף:
ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֹא־יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן
רְבוֹת מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:
י וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת־כָּל־
הַמֹּפְתִים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פַרְעֹה
וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה
וְלֹא־שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
מֵאַרְצוֹ:
יב א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
ב לֵאמֹר: הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ
חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם
ג לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: דַּבְּרוּ אֶל־כָּל־
עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בֶּעָשֹׂר
לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ
שֶׂה לְבֵית־אָבֹת שֶׂה לַבָּיִת:
ד וְאִם־יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיוֹת מִשֶּׂה
וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב אֶל־
בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי
ה אָכְלוֹ תָּכֹסּוּ עַל־הַשֶּׂה: שֶׂה
תָמִים זָכָר בֶּן־שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם

מִן־הַכְּבָשִׂים וּמִן־הָעִזִּים
ו תִּקָּחוּ: וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד
אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה
וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת־
ז יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם: וְלָקְחוּ
מִן־הַדָּם וְנָתְנוּ עַל־שְׁתֵּי
הַמְּזוּזֹת וְעַל־הַמַּשְׁקוֹף עַל
הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ אֹתוֹ
ח בָּהֶם: וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר
בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִי־אֵשׁ וּמַצּוֹת
ט עַל־מְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ: אַל־
תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל
בַּמָּיִם כִּי אִם־צְלִי־אֵשׁ רֹאשׁוֹ
י עַל־כְּרָעָיו וְעַל־קִרְבּוֹ: וְלֹא־
תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהַנֹּתָר
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ:
יא וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ מָתְנֵיכֶם
חֲגֻרִים נַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם
וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם וַאֲכַלְתֶּם
אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן פֶּסַח הוּא לַיהוָה:
יב וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה
הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה
וּבְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה
יג שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה: וְהָיָה הַדָּם
לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר
אַתֶּם שָׁם וְרָאִיתִי אֶת־הַדָּם
וּפָסַחְתִּי עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם
נֶגֶף לְמַשְׁחִית בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ
יד מִצְרָיִם: וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם

לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם אֹתוֹ חַג לַיהוָה
לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם תְּחָגֻּהוּ:
טו שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר
מִבָּתֵּיכֶם כִּי | כָּל־אֹכֵל חָמֵץ
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל
מִיּוֹם הָרִאשֹׁן עַד־יוֹם הַשְּׁבִעִי:
טז וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ
יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלָאכָה לֹא־
יֵעָשֶׂה בָהֶם אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל
לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה
יז לָכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַמַּצּוֹת כִּי
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת־
צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה
יח לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: בָּרִאשֹׁן
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת עַד יוֹם
הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעָרֶב:
יט שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא
בְּבָתֵּיכֶם כִּי | כָּל־אֹכֵל מַחְמֶצֶת
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעֲדַת
יִשְׂרָאֵל בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ:
כ כָּל־מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ בְּכֹל
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת:

חמישי
כא וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם
צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ

ומתלא לם תעאויץ׳: 7. **ולכל** - ולגֿמיע בנין ישראיל לם ינבוח כלב לסאנו למן רגֿול וחיתא בהימיה לאגֿל תערפו אלדי יפריק אללה בין מצריין ובין ישראיל: 8. **וירדו** - וינזלו גֿמיע עבידך הדולי אלי ויסגֿדו לי קאיילא כֿריגֿ אנתא וגֿמיע אלקום אלדי פי סבבך ובעד דאליך אכֿרוגֿ וכֿרגֿ מן ענד פרעון פי שדית אלגֿצֿב: 9. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה לם יסמע אליכון פרעון לאגֿל אכתיר ברהאנתי פי ארץ׳ מצר: 10. **ומשה** - ומוסה ואהרון צינעו אלא גֿמיע ברהנאת הדולי קדאם פרעון וקווא אללה אלא קלב פרעון ולם בעת אלא בני ישראיל מן ארצֿו:

יב

1. **ויאמר** - וקאל אללה אלא מוסה ואלא אהרון פי ארץ׳ מצר קאיילא: 2. **החדש** - אלשהר הארא ליכון ראץ׳ אלשהור אוולני הוא ליכון לאשהור אלסניה: 3. **דברו** - כלמו אלא גֿמיע גֿומעית ישראיל קאיילא פי עשרה לישהר הארא ויכֿדו ליהון רגֿול כֿרוף לבית אבאת כֿרוף לכֿיל בית: 4. **ואם** - ואנכאן יקילו אהל אלבית מן יכון כֿרוף ויכֿוד הוא וגֿארו אלקאריב אלא ביתו פי עדאד אלנפוס רגֿול לקד אכלו תעידו עלא אלכֿרוף: 5. **שה** - כֿרוף כאמיל דכאר איבין סניה יכון ליכון מן אלכֿוווריף ומן אלמאעיז תכֿדו: 6. **והיה** - ויכון ליכון לל מחפצֿה חיתא ארבתעשר יום לישהר הדא וידבחו אלו גֿמיע גֿוק גֿומעית ישראיל בין גרובין: 7. **ולקחו** - ויאכֿדו מן אלדם ויגֿעלו עלא כֿאדין ועלא אלבירטאש עלא אלביות אלדי יאכלו אלו פיהון: 8. **ואכלו** - ויאכלו אלא אללחם פי ליליה האדי משווי על נאר ופטיר עלא מאריר יאכלו: 9. **אל** - לא תאכלו מינו נאיי וטבך מטבוך פיל מא פלאכין משווי על נאר ראסו עלא כראעיבו ועלא גֿופו: 10. **ולא** - ולם תפצֿלו מינו חיתא אלציביח ואל בפצֿל מינו חיתא ציביח פיל נאר תחרקו: 11. **וככה** - וכידא תאכלו אלו חקווכון מזנרין מדסכון פי רגֿליכון ועצייתכון פי ידיכון ותכלו אלו ביל עגֿליה פסח הוא קדאם אללה: 12. **ועברתי** - ואתגֿלא פי ארץ׳ מצר פי ליליה האדי ואצֿרוב גֿמיע ביכיר פי ארץ׳ מצר מן אנסאן וחיתא בהימיה ופי גֿמיע מעבודד מצר אצנע אחכם אני אללה: 13. **והיה** - ויכון אלדם ליכון לל אייה עלא אלביות אלדי אינתו תם ואנצֿור אלא אלדם ואשפוק עליכון ולם יכון פיכון מות לל מתליף פי צֿרבי פי ארץ׳ מצר: 14. **והיה** - ויכון אליום הארא ליכון לל דכראן ותעאיידו אלו עיד קדאם אללה לאגֿייליכון רסמית דהר תעידו: 15. **שבעת** - סבע אייאם פטיר תאכלו פקט פי יום אלאוולאני תבטלו כֿמיריה מן ביותכון אין גֿמיע אכיל מכֿמרה ותנקיטיע דאליך אלנפס מן ישראיל מן יום אלאוולאני חיתא יום אלסאביע: 16. **וביום** - ופי יום אלאוולני מסמא קדוס ופי יום אלסאביע מסמא קדוס יכון ליכון גֿמיע צנעא לם ינציניע פיהון פקט אלדי יתאכל לגֿמיע נפס הוא לווחדו ינציניע ליכון: 17. **ושמרתם** - ותחפצֿו אלא אלפיטיר אין פי עצֿמית אליום הארא אכֿריגֿ אלא עסכרכון מן ארץ׳ מצר ותחפצֿו אלא אליום הארא לאגֿייליכון רסמית דהר: 18. **בראשון** - פי ניסן פי ארבתעשר יום לישהר פיל עישא תאכלו פטיר חיתא יום ואחיד ועשרין לישהר פיל עישא: 19. **שבעת** - סבע אייאם כֿמיריה לם ינוויגֿיד פי ביותכון אין גֿמיע אכיל מכֿמרה ותנקיטיע דאליך אלנפס מן גֿומעית ישראיל פיל גאריב ופי מאלך אלארץ׳: 20. **כל** - גֿמיע מכֿמרה לם תאכלו פי גֿמיע מגֿליסכון תאכלו פטיר:

21. **ויקרא** - ונדא מוסה לגֿמיע כֿתייארית ישראיל וקאל

---

7. **יחרץ** - ינבח, וכן **ב**, בעקבות ת״א (למנבח). 8. **בחרי אף** - ברוב כעס, בעקבות ת״א (בתקוף רגז).

יב

2. **ראש** - ראץ = ראס. 4. **הבית** - אנשי הבית. **ב**: אלבית. **מחיות** - **ב** מין ינעדו - מלהיספר. **במכסת** - במספר, במניין, כת״א (במנין). 8. **מררים** - **ב**: מיֿריר. 12. **אלהי** - אלילי - מעבודד = **ב**: מעבודת. **שפטים** - מלחמות. **ב**: אחכם - משפטים. 13. **ופסחתי** - וארחם, וכן להלן פסוק 23, וכן **ב**, בעקבות ת״א (ואיחוס). 18. **בראשן** - בניסן, וכן **ב**,

כב הַפָּסַח: וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב
וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר־בַּסַּף
וְהִגַּעְתֶּם אֶל־הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־
שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר
בַּסָּף וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ
כג מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר: וְעָבַר
יְהוָה לִנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה
אֶת־הַדָּם עַל־הַמַּשְׁקוֹף וְעַל
שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וּפָסַח יְהוָה עַל־
הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא
כד אֶל־בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף: וּשְׁמַרְתֶּם
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחָק־לְךָ
כה וּלְבָנֶיךָ עַד־עוֹלָם: וְהָיָה
כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת:
כו וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם
בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת
כז לָכֶם: וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח־פֶּסַח
הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בָּתֵּי
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ
אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ הִצִּיל
כח וַיִּקֹּד הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וַיֵּלְכוּ
וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
כֵּן עָשׂוּ:
ס
שישי כט וַיְהִי | בַּחֲצִי הַלַּיְלָה
וַיהוָה הִכָּה כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב
עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר

בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה:
ל וַיָּקָם פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־
עֲבָדָיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צְעָקָה
גְדֹלָה בְּמִצְרָיִם כִּי־אֵין בַּיִת
לא אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת: וַיִּקְרָא
לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר
קוּמוּ צְּאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַּם־אַתֶּם
גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת־
לב יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם: גַּם־צֹאנְכֶם
גַּם־בְּקַרְכֶם קְחוּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם
לג וָלֵכוּ וּבֵרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי: וַתֶּחֱזַק
מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר
לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ
לד כֻּלָּנוּ מֵתִים: וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת־
בְּצֵקוֹ טֶרֶם יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם
צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם עַל־שִׁכְמָם:
לה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כִּדְבַר מֹשֶׁה
וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי־כֶסֶף
לו וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת: וַיהוָה
נָתַן אֶת־חֵן הָעָם בְּעֵינֵי
מִצְרַיִם וַיַּשְׁאִלוּם וַיְנַצְּלוּ
אֶת־מִצְרָיִם:

לז וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס
סֻכֹּתָה כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי
לח הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף: וְגַם־עֵרֶב
רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר
לט מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד: וַיֹּאפוּ אֶת־
הַבָּצֵק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם
עֻגֹת מַצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי־

גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ
לְהִתְמַהְמֵהַּ וְגַם־צֵדָה לֹא־עָשׂוּ
מ לָהֶם: וּמוֹשַׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
יָשְׁבוּ בְּמִצְרָיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
מא וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְהִי מִקֵּץ
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
יָצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ
מב מִצְרָיִם: לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא
לַיהוָה לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ
מִצְרָיִם הוּא־הַלַּיְלָה הַזֶּה
לַיהוָה שִׁמֻּרִים לְכָל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם:

מג וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
זֹאת חֻקַּת הַפָּסַח כָּל־בֶּן־נֵכָר
מד לֹא־יֹאכַל בּוֹ: וְכָל־עֶבֶד אִישׁ
מִקְנַת־כָּסֶף וּמַלְתָּה אֹתוֹ אָז
מה יֹאכַל בּוֹ: תּוֹשָׁב וְשָׂכִיר לֹא־
מו יֹאכַל בּוֹ: בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל
לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבַּיִת מִן־
הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא
מז תִשְׁבְּרוּ־בוֹ: כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל
מח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר
וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה הִמּוֹל לוֹ
כָל־זָכָר וְאָז יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ וְהָיָה
כְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עָרֵל לֹא־
מט יֹאכַל בּוֹ: תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה
לָאֶזְרָח וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכְכֶם:
נ וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר

אליהון סחבו וכ̇ידו ליכון גנאם לאטווייפכון וידבחו פסח: 22. **ולקחתם** – ותכ̇דו בקת זעתאר ותכ̇גטסו פיל דם אלדי פיל טישית ותרשו אלא אלברטאש ואלא אלכ̇אדין מן אלדם אלדי פיל טישית ואנתו לם תכ̇רג̇ו רג̇ול מן באב ביתו חיתא צ̇ביח: 23. **ועבר** – ויתג̇לא אללה ליצ̇רוב אלא אלמצריין וינצ̇ור אלא אלדם עלא אלברטאש ועלא אלכ̇אדין וישפוק אללה עלא אלבאב ולם יתרוך אלמתליף ליג̇י אלא ביותכון ליצ̇רוב: 24. **ושמרתם** – ותחפצ̇ו אלא אלכלאם הדא לריסים לך ולבנינך חיתא אלדהר: 25. **והיה** – ויכון אין תיג̇ו אלא אלארץ̇ אלדי יעטי אללה ליכון כאלדי כלאם ותחפצ̇ו אלא אלכ̇ידמיה האדי: 26. **והיה** – ויכון אין יקולו אליכון בנינכון איש אלכ̇דמיה האדי ליכון: 27. **ואמרתם** – ותקולו דבח פסח הוא קדם אללה אלדי שפק עלא ביות בני ישראיל פי מצר פי צ̇רבו אלא אלמצריין ואלא ביותנא כ̇לץ̇ ורכע אלקום וסג̇דו: 28. **וילכו** – ומצ̇יו וצינעו בני ישראיל כאלדי ווצא אללה אלא מוסה ואהרון כידא צינעו: 29. **ויהי** – וכאן פי ניציף אלליל ואללה צ̇רב ג̇מיע ביכיר פי ארץ̇ מצר מן ביכיר פרעון אלג̇אליס עלא כירסי חיתא ביכיר אלסאבי אלדי פי בית אלחבס וג̇מיע ביכיר בהימיה: 30. **ויקם** – וקם פרעון ביליל הוא וג̇מיע עבידו וג̇מיע מצרין וצארית צ̇רכ̇ה עצ̇ימיה פי מצר אין ליס בית אלדי ליס תם {פיל} מת: 31. **ויקרא** – ונדא למוסה ולאהרון ביליל וקאל קומו כ̇ריג̇ו מן וצט קומי איצ̇א אנתו איצ̇א בנין ישראיל ומצ̇ו כ̇דימו קדם אללה כי כלמכון: 32. **גם** – איצ̇א גנמכון איצ̇א בקרכון כ̇ידו כאלדי כלמתו ומצ̇ו ותברכו איצ̇א אלי: 33. **ותחזק** – וקוויו מצריין עלא אלקום ליסתעג̇לו ליבעתוהון מן אלארץ̇ אין קאלו כילנא מנמות: 34. **וישא** – וחמל אלקום אלא עג̇ינו קבל מא יכ̇תימיר עג̇ינהון מצרור פי אתייבהון עלא כתפהון: 35. **ובני** – ובנין ישראיל צינעו כי כלם מוסה וסתערו מן מצר אוואני פיצ̇ה ואווני דהב ואתייב: 36. **וה׳** – ואללה ג̇על אלא חץ̇ אלקום פי חצ̇רית מצריין וערוהון ופאצ̇ו אלא מצר:

37. **ויסעו** – ורחלו בני ישראיל מן רעמסס לסוכות כי מקדר סית מיאית אלף זלמיה ארג̇ל מן ג̇יר טיפיל: 38. **וגם** – ואיצ̇א כ̇יליט כתיר טיליע מעהון וגנאם ובקר בוש תקיל ג̇דא: 39. **ויאפו** – וכ̇בזו אלא אלעג̇ין אלדי אכ̇רג̇ו מן מצר קראץ̇ פטיר אין לם כ̇אמיר אין תהג̇אג̇ו מן מצר ולם ג̇יצ̇רו ליתעווקו ואיצ̇א זיוואדיה לם צינעו ליהון: 40. **ומושב** – ומג̇ליס בנין ישראיל אלדי ג̇לסו פי מצר ארבע מיה ותלתין סניה: 41. **ויהי** – וכאן מן חיד ארבע מייה ותלתין סניה וכאן פי עצ̇מית אליום האדא כ̇רג̇ו ג̇מיע עסאכיר אללה מן ארץ̇ מצר: 42. **ליל** נטראן הוא קדאם אללה לכ̇רוג̇הון מן ארץ̇ מצר הוא ליליה האדי קדאם אללה נטראן לג̇מיע בנין ישראיל לא<ג̇>ילהון:

43. **ויאמר** – וקאל אללה אלא מוסה ואהרון האדי רסמית אלפסח ג̇מיע איבין אג̇נבי לם יאכול פי: 44. **וכל** – וג̇מיע עבד רג̇ול משתרא פיצ̇ה ותטהרו אלו חין יאכול פי: 45. **תושב** – סאכין ויג̇יר לם יאכול פי: 46. **בבית** – פי ג̇מעייה וחדיה יתאכל לם תכ̇ריג̇ מן אלבית מן אללחם לברא ועצ̇מיה לא תכסרו פי: 47. **כל** – ג̇מיע ג̇ומעית ישראיל יצנעו אלו: 48. **וכי** – ואין יסכון מעך ג̇אריב ויצנע פסח קדאם אללה תטהרו לו ג̇מיע דכר וחין יקרב ליצנעו ויכון כי מלאך אלארץ̇ וג̇מיע קליף לם יאכול פי: 49. **תורה** – שריעא וחדיה יכון לל מלאך ולל ג̇ריב אלסאכין פי מבינכון: 50. **ויעשו** – וצינעו ג̇מיע בנין

כת״א (בניסן). **בערב** – **כ:** פיל גירוב – נרדפים. 22. **וטבלתם** – ותכ̇גטסו = **בג:** ותיגטיסו. **בסף** – באגן, בגיגית, וכן **כ.** על ״טשט״ בערבית היהודית, ראה אבישור 1991, במפתח. 23. **ועבר** – ויתגלה. 33. **מתים** – לא נמות. תרגום זה בא ככל הנראה בלשון סגי נהור, כדי לא לכתוב במפורש ״כלנו מתים״. ייתכן גם שיש כאן שיבוש בהעתקה, וצ״ל: בנמות. **כ:** כולנא מייתין – כולנו מתים. 37. **רגלי** – **כ:** רג̇ול – איש. 42. **שמרים** – שמירה. **כ:** מחפצ̇ה – משמרת. 45. **ושכיר** – ויג̇יר = **כ:** ואיג̇יר.

צוה יהוה את־משה ואת־
אהרן כן עשו׃
נא ויהי בעצם היום הזה
הוציא יהוה את־בני ישראל
מארץ מצרים על־צבאתם׃

שביעי
יג א וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ ס
ב קדש־לי כל־בכור פטר כל־
רחם בבני ישראל באדם
ג ובבהמה לי הוא׃ ויאמר משה
אל־העם זכור את־היום הזה
אשר יצאתם ממצרים מבית
עבדים כי בחזק יד הוציא
יהוה אתכם מזה ולא יאכל
ד חמץ׃ היום אתם יצאים בחדש
ה האביב׃ והיה כי־יביאך יהוה
אל־ארץ הכנעני והחתי
והאמרי והחוי והיבוסי אשר
נשבע לאבתיך לתת לך ארץ
זבת חלב ודבש ועבדת את־
העבדה הזאת בחדש הזה׃
ו שבעת ימים תאכל מצת וביום
ז השביעי חג ליהוה׃ מצות
יאכל את שבעת הימים ולא־
יראה לך חמץ ולא־יראה
ח לך שאר בכל־גבלך׃ והגדת
לבנך ביום ההוא לאמר
בעבור זה עשה יהוה לי
ט בצאתי ממצרים׃ והיה לך
לאות על־ידך ולזכרון בין
עיניך למען תהיה תורת יהוה
בפיך כי ביד חזקה הוצאך
י יהוה ממצרים׃ ושמרת את־
החקה הזאת למועדה מימים
ימימה׃

יא והיה כי־יבאך יהוה אל־ארץ
הכנעני כאשר נשבע לך
יב ולאבתיך ונתנה לך׃ והעברת
כל־פטר־רחם ליהוה וכל־
פטר | שגר בהמה אשר יהיה
יג לך הזכרים ליהוה׃ וכל־פטר
חמר תפדה בשה ואם־לא
תפדה וערפתו וכל בכור אדם
מפטיר
יד בבניך תפדה׃ והיה כי־ישאלך
בנך מחר לאמר מה־זאת
ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו
יהוה ממצרים מבית עבדים׃
טו ויהי כי־הקשה פרעה לשלחנו
ויהרג יהוה כל־בכור בארץ
מצרים מבכר אדם ועד־בכור
בהמה על־כן אני זבח ליהוה
כל־פטר רחם הזכרים וכל־
טז בכור בני אפדה׃ והיה לאות
על־ידכה ולטוטפת בין עיניך
כי בחזק יד הוציאנו יהוה
ממצרים׃
בשלח
יז ויהי בשלח פרעה את־
העם ולא־נחם אלהים דרך
ארץ פלשתים כי קרוב הוא
כי | אמר אלהים פן־ינחם
העם בראתם מלחמה ושבו
יח מצרימה׃ ויסב אלהים | את־
העם דרך המדבר ים־סוף
וחמשים עלו בני־ישראל
יט מארץ מצרים׃ ויקח משה
את־עצמות יוסף עמו כי
השבע השביע את־בני ישראל
לאמר פקד יפקד אלהים
אתכם והעליתם את־עצמתי
כ מזה אתכם׃ ויסעו מסכת
ויחנו באתם בקצה המדבר׃
כא ויהוה הלך לפניהם יומם
בעמוד ענן לנחתם הדרך
ולילה בעמוד אש להאיר
כב להם ללכת יומם ולילה׃ לא־
ימיש עמוד הענן יומם ועמוד
האש לילה לפני העם׃

*יד א וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
ב דבר אל־בני ישראל וישבו
ויחנו לפני פי החירת בין מגדל
ובין הים לפני בעל צפן נכחו
ג תחנו על־הים׃ ואמר פרעה
לבני ישראל נבכים הם בארץ
ד סגר עליהם המדבר׃ וחזקתי
את־לב־פרעה ורדף אחריהם
ואכבדה בפרעה ובכל־חילו
וידעו מצרים כי־אני יהוה
ה ויעשו־כן׃ ויגד למלך מצרים

ישראיל כאלדי ווצה אללה אלא מוסה ואלא אהרון כידא צינעו: 51. **ויהי** – וכאן פי עצ̇מיית אליום האדא אכ̇רג אללה אלא בני ישראיל מן ארץ̇ מצר עלא עסכרהון:

יג

1. **וידבר** – וכלם אללה אלא מוסה קאיילא: 2. **קדש** – קדיס לי גמיע ביכיר פתח גמיע רחם פי בנין ישראיל פיל אנסן ופיל בהימיה לי הוא: 3. **ויאמר** – וקאל מוסה אלא אלקום דכור אלא אליום האדא אלדי כ̇רגתו מן מצר מן בית אלעבודייה אין פי קווית יד אכ̇רג אללה ליכון מן הינא ולם יתאכל כ̇אמיר: 4. **היום** – אליום אנתו כ̇רגין פי שהר ליפריך: 5. **והיה** – ויכון אין יג̇יבך אללה אלא ארץ̇ אלכנעני ואלחתי ואלאמורי ואלחוי ואליבוסי אלדי חלף לאבתך ליעטי לך ארץ̇ נקט חליב ועסל ותכ̇דום אלא אלכ̇דמיה האדי פי שהר האדא: 6. **שבעת** – סבע איאם תאכול פטיר ופי יום אלסאביע עיד קדאם אללה: 7. **מצות** – פטיר יתאכל אלא סבע איאם ולם יתבייאן לך כ̇אמיר ולם יתבייאן לך כ̇מיריה פי גמיע תיכ̇מך: 8. **והגדת** – ותכ̇ביר לבנך פי דאליך אליום קאיילא פי סבאב האדא ציניע אללה לי פי כ̇רוגי מן מצר: 9. **והיה** – ויכון לך לל איה עלא ידיך ולל דכראן בין עיניך לאג̇ל תכון שריעית אללה פי תימך אין פי יד אלקווייה אכ̇רג̇ך אללה מן מצר: 10. **ושמרת** – ותחפץ̇ אלא אלרסמיה האדי למיעדה מן סניה לסניה:

11. **והיה** – ויכון אין יג̇יבך אללה אלא ארץ̇ אלכנעני כאלדי חלף לך ולאבתך ויעטיהא לך: 12. **והעברת** – ותפווית גמיע פתח רחם קדאם אללה וג̇מיע פתח ולאד בהימיה אלדי יכון לך דכורה קדאם אללה: 13. **וכל** – וג̇מיע פתח חמר תיפדי פיל כ̇רוף ואנכאן לם תפדי ותקדפו וג̇מיע בכיר אנסאן פי בנינך תיפדי: 14. **והיה** – ויכון אין יסאלך בנך גידא קאיילא אש האדי ותקול אליה פי קווית יד אכ̇רג<נ>א אללה מן מצר מן בית אלעבודיה: 15. **ויהי** – וכאן אין צעב פרעון ליבעתנא וקתל אללה גמיע ביכיר פי ארץ̇ מצר מן ביכיר אנסן וחיתא ביכיר בהימיה עלא דאליך אנא דאביח קדאם אללה גמיע פתח רחם דכורא וג̇מיע ביכיר בניני אפדי: 16. **והיה** – ויכון לל איה עלא ידיך ולתפילין בין עיניך אין פי קווית יד אכ̇רג<נ>א אללה מן מצר: 17. **ויהי** – וכאן לם בעת פרעון אלא אלקום ולם בשלח
סקהון אלרב טריק ארץ̇ פלשתים אין קריב הוא אין קאל אלרב לילא ינדאם אלקום בינצ̇ורהון חרב וירגעו למצר: 18. **ויסב** – ודוור אלרב אלא אלקום טריק אלבר בחר אלקנזום ומקלדין טילעו בנין ישראיל מן ארץ̇ מצר: 19. **ויקח** – ואכ̇ד מוסה אלא עצ̇אם יוסף מעו אין תחליף חלאף אלא בני ישראיל קאיילא דכר ידכור אלרב ליכון ותטלעו אלא עצ̇אמי מן הינא מעכון: 20. **ויסעו** – ורחלו מן סכות וחטו פי אתם פי טרף אלבר: 21. **וה׳** – ואללה מאצ̇י קדמהון בנהאר פי עמוד אלגמאם ליסקהון אלטריק ואלליל פי עמוד אלנאר ליצ̇ווי ליהון לימצ̇ו נהאר וליל: 22. **לא** – לם יזוויל עמוד אלגמאם בנהאר ועמוד אלנאר ביליל קדאם אלקום:

יד

1. **וידבר** – וכלאם אללה אלא מוסה קאיילא: 2. **דבר** – כלים אלא בני ישראיל וירג̇עו ויחוטו קדאם תים אלחירות בין מגדל ובין אלבחר קדאם צנאם צפון קבאלו תחיטו עלא אלבחר: 3. **ואמר** – ויקול פרעון לבנין ישראיל **חאיירין** הימא פיל ארץ̇ גלק עליהון אלבר: 4. **וחזקתי** – ואקווי אלא קלב פרעון וירגוד וראהון ואתכרם פי פרעון ופי ג̇מיע עסכ̇רו ויערפו מצריין אין אנא אללה וצינעו כידא: 5. **ויגד** – ותכ̇בר למליך מצר אין הרב אלקום ונקלב קלב

יג

5. **זבת** – ראה לעיל ג 8. **ג:** פיץ – נואה. 12. **שגר** – בן, וכן **ג. ב:** פלוו – עֲיִר, סיית. **לה׳** – לפני ה׳, וכן **ב**, כת״א: (קדם ה׳). 16. **ולטוטפת** – ולתפלין, וכן **בג**, כת״א (ולתפילין), בניגוד לרס״ג, שתרגם: אלמנשורא. כמו בסוריה, נהגו קהילות בבל (בכתבי יד של ה״שרח״ שלהם) ומרוקו (בר־אשר 1998, במפתח), וראה אבישור 1991, עמ׳ 194. 18. **וחמשים** – ומזוינים, וכן **בג**, כפירוש רש״י: אין חמושים אלא מזויינים. וכן ראב״ע: חגורי חומש. וכן רד״ק.

יד

2. **בעל צפן** – פסל צפון, וכן **בג**, כתרגום רס״ג: צנם צפון, וכן להלן פסוק
3. **נבכים** – וכן **ג. ב:** מיכרבטין – מבולבלים, כתרגום רס״ג: מתחירון, כת״א (מערבלין).